

HANDLEIDING INSTAPPROGRAMMA STAAL SPELLING 5

1 Over dit instapprogramma

- Dit instapprogramma is opgesteld voor kinderen in groep 5 om hen kennis te laten maken met de structuur en opbouw van *Staal Spelling*.
- Het programma bestaat uit deze handleiding. Daarnaast maakt u gebruik van de bestaande materialen van *Staal Spelling 5*: werkboek, staalboek, posters, antwoordenboek, digibordsoftware en oefensoftware. Bij elke instaples staat aangegeven welke materialen u nodig heeft.
- Elk leerjaar van *Staal Spelling* begint met een herhaling van de lesstof uit de voorgaande jaren. Alle eerder aangeleerde spellingcategorieën en regels voor werkwoordspelling en grammatica worden in de eerste blokken doorlopen.
- Behalve met dit instapprogramma kunt u de kinderen ook laten wennen aan *Staal Spelling* door in blok 1 samen met hen de opdrachten van het werkboek te doen. Deze opdrachten maken ze normaal gesproken zelfstandig. Daarnaast kunt u de opdrachten ook samen doornemen op het digibord. U beoordeelt zelf in hoeverre de groep dit nodig heeft.
- Alles wat u doet tijdens de instructie wordt ondersteund door de digibordsoftware. Zo maken de kinderen kennis met de spellinganimaties en de wijze waarop spellingregels worden uitgelegd.
- *Staal Spelling* voor groep 4 tot en met 8 omvat drie onderdelen: spelling van onveranderlijke woorden, werkwoordspelling en grammatica (woordsoorten, zinsdelen, leestekens). De onderdelen worden aangeboden in een lineair programma, dat u elk leerjaar van het begin tot het eind in de aangeboden volgorde uitvoert.

TIP

Plan voor het eerste blok twee keer zoveel tijd in, zodat de kinderen aan de methode en de categorienamen en regels kunnen wennen. Het totale programma is 32 weken, dus er is ruimte genoeg om dat te doen.

2 Zo ziet het instapprogramma eruit

- Een blok in *Staal Spelling* duurt vier weken. Elke week zijn er drie spellinglessen en één grammaticales. De vijfde les is optioneel. U kunt in deze les extra oefenstof aanbieden of de les als uitlooples gebruiken.
- Bij het eerste blok van het jaar zet u dit instapprogramma in. U start elke week met een instaples, waarin u met de kinderen vooruitblijkt op de opbouw van de reguliere lessen in de week. U gebruikt in dit eerste blok daarvoor aan het begin van de week de ruimte die normaal gesproken voor de vijfde les is gereserveerd.
- De instaplessen duren 20 minuten. De eerste instaples bevat de meeste stof, dus deze les kan iets langer duren. In deze les legt u de kinderen uit hoe *Staal Spelling* in grote lijnen werkt. De instaplessen voor week 2, 3 en 4 duren twintig minuten.

Het lesprogramma voor het eerste blok in het jaar ziet er als volgt uit:

	week 1	week 2	week 3	week 4
	spelling/grammatica	spelling/grammatica	spelling/grammatica	spelling/grammatica
Maandag	instaples	instaples	instaples	instaples
Dinsdag	les 1 spellingles (nieuwe categorie)	les 1 spellingles (nieuwe categorie)	les 1 spellingles (nieuwe categorie)	les 1 herhaling (categorie week 1)
Woensdag	les 2 spellingles	les 2 spellingles	les 2 spellingles	les 2 herhaling (categorie week 2)
Donderdag	les 3 grammaticales	les 3 grammaticales	les 3 grammaticales	les 3 herhaling grammatica
Vrijdag	les 4 spellingles	les 4 spellingles	TOETS	les 4 herhaling

Instaples | week 1

Lesdoelen

De lesduur is 20 minuten.

De kinderen leren:

- uit welke materialen *Staal* Spelling 5 bestaat en op welke momenten die materialen gebruikt worden;
- wat de ei-plaat is;
- hoe een les is opgebouwd;
- hoe een les in het werkboek is opgebouwd.

Materiaal

- Poster: categoriekaart
- Poster: klankgroepenkaart
- Poster: ei-plaat
- Digibordsoftware
- Staalboek
- Werkboek
- Kleurpotlood

Voorbereiding

- Zet voor de lessen *Staal* Spelling de tafels in de theateropstelling: u staat voor de klas en de kinderen zitten recht tegenover u. Zet de tafels van de kinderen aan de zijkanten van de klas een beetje schuin in uw richting. Zo kunnen de kinderen u goed zien en kunt u de oefeningen in hoog tempo aanbieden.
- Bekijk de instructiefilm voor de leerkracht van het hakwoord: [Blok 1 > Week 1 > Voor.1 > Film hakwoord](#). U krijgt in deze film informatie over hoe u het hakwoord moet aanbieden.
- Hang de categoriekaart, de ei-plaat en de klankgroepenkaart op een goed zichtbare plek in de klas op.

TIP

Woorden die u zelf op het bord moet schrijven, staan in de handleiding afgedrukt op een bord. Laat deze woorden de hele week op het bord staan.

Woorden en zinnen in de handleiding die niet op een bord zijn afgedrukt, laat u met de digibordsoftware op het digibord zien. Bijvoorbeeld: Groep 5 > Blok 1 > Week 1 > Les 3 > Voorbereiding. Wat heeft 21 ogen maar kan niks zien?

Instructieles

- 1 Vertel de kinderen dat ze vanaf dit jaar gaan werken met een nieuwe methode voor spelling en dat u in deze les samen met hen gaat kijken hoe *Staal* Spelling eruitziet en hoe je ermee werkt. De kinderen krijgen per week drie (of vier) dagen een spellingles en één dag een grammaticales. Vertel dat u in de tweede instaples met de kinderen gaat bekijken hoe een grammaticales in elkaar zit.

- 2 Wijs de categorieën links op de categoriekaart aan. *De komende weken leer je deze categorieën* (wijs categorie 1 tot en met 12 aan, maar benoem ze niet). *De rest van het jaar leer je al deze categorieën* (categorie 13 tot en met 19 rechts op de poster aanwijzen, maar nog niet benoemen). De kinderen kunnen de categoriekaart ook vinden in hun staalboek.
- 3 Vertel dat elke spellingles begint met het onderdeel **Opfrissen**. *Opfrissen betekent: herhalen wat je eerder geleerd hebt.* Geef een voorbeeld van een opfrisoefening, geef individuele beurten:
 Noem alle lange klanken. (aa, ee, oo, uu)
 Noem alle korte klanken. (a, e, i, o, u)
 Noem alle tweetekensklanken. (au, ou, ei, ij, eu, ie, oe, ui)
 Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen.

TIP

Houd het tempo hoog bij het opfrissen en de instructie. U hoeft niet bang te zijn dat er kinderen buiten de boot vallen; alle onderdelen worden zo vaak herhaald, dat ze vanzelf wel aanhaken. Lukt het vandaag niet, dan morgen en anders overmorgen...

- 4 Wijs op de ei-plaat. Leg uit dat de kinderen op de plaat woorden zien met een korte ei.
Welke ei-woorden zie je op de plaat? (bijvoorbeeld: trein, eik, prei, mei, hei, spreij) Bij de ei-plaat horen de regels:
Staat op de ei-plaat, dus korte ei.
Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.
- 5 Vertel dat er bij Staal een ei-rap hoort waarmee je goed kunt onthouden welke woorden je met een korte ei schrijft. Navigeer op het digibord naar Groep 5 > Blok 1 > Week 1 > Les 1 > Opfrissen > 1 El-rap en laat de ei-rap horen.
- 6 Laat de kinderen hun staalboek pakken.
Sla de kaarten onder het blauwe tabje Spelling om totdat je de ei-plaat tegenkomt. Laat ze het staalboek een slag draaien.
Zien jullie de ei-woorden? Deze woorden horen ook bij de ei-plaat, omdat je ze ook met korte ei schrijft.
(Tijdens de volgende les leren de kinderen ook kennismaken met de au-plaat)
- 7 Zeg dat het hakwoord de eerste categorie is die de kinderen gaan herhalen. Vertel dat bij een categorie altijd een pictogram , een animatie en een spellingregel horen. Navigeer op het digibord naar Groep 5 > Blok 1 > Week 1 > Les 1 > Opfrissen > 6 Animatie hakwoord.
Laat de animatie zien.

TIP

Laat de kinderen niet alles meeschrijven. Dat kost veel tijd. Schrijven doen ze alleen bij de klankgroepenwoorden en bij het oefendictee.

Let op!

Volgens het reguliere lesritme van Staal spelling volgt na het Opfrissen de Instructie, waarbij de nieuwe spellingcategorie wordt aangeboden. In groep 5 begint dit ritme vanaf blok 3 week 3 les 1: in die les wordt de nieuwe categorie kilowoord aangeboden.
In blok 1 en 2 worden alle categorieën die in groep 4 aangeboden zijn herhaald (opgefrist). De lessen in deze eerste blokken kennen daarom geen Instructie, maar een uitgebreid onderdeel Opfrissen, waarin u de eerste 12 categorieën met uw groep herhaalt.

- 8 De kinderen schrijven elke dag vier klankgroepenwoorden. Laat de kinderen in hun staalboek naar pagina 3 onder het blauwe tabje gaan, de klankgroepenkaart.

De klankgroepenkaart is een hulpmiddel om klankgroepenwoorden zonder fouten te schrijven.

Besteed u op een ander moment aandacht aan de stappen en de regels van de klankgroepenkaart. Veel kinderen vinden dit een lastige categorie; ze zullen profijt hebben van de stapsgewijze aanpak.

TIP

De woordenlijsten per categorie achterin de handleiding zijn handig om te differentiëren en/of te variëren. U kunt daaruit zelf woorden kiezen die passen bij het niveau van uw groep.

- 9 Vertel de kinderen dat ze elke dag een dictee maken: het **Oefendictee**. Ze schrijven elke dag zes woorden en één zin. Hiervoor krijgen ze een apart schrift. Leg uit hoe het dictee gaat: Ik zeg elk woord en elke zin één maal, jullie zeggen het woord of de zin na en schrijven het daarna op. Oefen dit met het volgende korte dictee:
de hengel, de zalm.
De man vangt een baars.
Bij de woorden 'vangt' en 'baars' schrijven ze het categorienummer boven het woord: vang²t, baars¹. Doe dit voor op het bord.

TIP

Om het tempo in het dictee te houden kunt u bij elk woord aftellen nadat de kinderen het woord hardop hebben gezegd. Tel af van 3 naar 1 en dan weten kinderen hoeveel tijd ze nog hebben. Het zal het tempo bevorderen.

- 10 Vertel de kinderen dat ze het oefendictee met elkaar nakijken. Navigeer op het digibord naar Groep 5 > Blok 1 > Week 1 > Les 1 > Nabespreking > 1 Oefendictee.
We kijken samen elk dictee na. De kinderen noemen de categorieën en u schrijft de woorden en de zin mee op het digibord. Zeg dat de kinderen zelf met een kleurpotlood nakijken.
- 11 Leg de kinderen goed uit hoe ze na moeten kijken.
Loop elk woord na en controleer precies of je het goed geschreven hebt. Benadruk dat het om een oefendictee gaat en dat het dus niet erg is als de kinderen fouten maken bij het schrijven.
- 12 Kijk het dictee na.
Wie heeft goed nagekeken? Leg uit dat de kinderen een nakijk-10 verdienen als ze alle woorden en de zin goed nagekeken hebben. Spreek af waar de kinderen hun kleurpotlood bewaren of kunnen pakken.

Zelfstandig werken

- 1 Vertel de kinderen dat ze tijdens hun dag- of weektaak oefeningen in hun werkboek maken. Laat de kinderen hun werkboek open slaan bij Blok 1 Week 1 Les 1 op bladzijde 4. Stel het bekijken van het schema 'Dit ga ik leren' nog even uit tot de instaples in week 4. Wijs de kinderen op de informatie in de tabjes bovenaan de pagina.

In de bovenste balk staat altijd welke categorie je gaat oefenen. Welke categorieën ga je oefenen? (hakwoord en zingwoord).

Waar kun je dat nog meer aan zien? (aan het pictogram van de categorie)

Wijs het pictogram bij opdracht 1 en 2 aan.

- 2 Bekijk samen de foto's bij opdracht 1.
Welke woorden moet je onder de foto's invullen? Wijs bij de derde foto op het pijltje bij de slurf van de olifant. Leg uit dat er soms een pijltje in de foto staat. Dan wordt er iets heel precies in de foto aangewezen.

Welk woord moet je hier opschrijven? (slurf)

TIP

Check voor elke les of de kinderen weten welke woorden ze onder de foto's in moeten vullen. Het digibord bevat audio bij alle foto's. Zo kunnen alle kinderen doorwerken tijdens de les.

- 3 Wijs bij opdracht 2 op het pictogram . Vertel dat de kinderen kunnen zien dat de woorden die ingevuld moeten worden zingwoorden zijn. Wijs ook op de vlekken in de zinnen. Vertel dat na de eerste letter het woord wordt afgedekt door de vlek. Doe de eerste twee zinnen samen.
Wat moet er bij de eerste zin staan? (zing)
En wat bij de tweede zin? (vinger)
- 4 Bespreek bij opdracht 3 de betekenis van de pictogrammen met de vlaggetjes (van links naar rechts: medeklinker, lange klank, korte klank, tweetekenklank).
Noem een klank bij elk vlaggetje. (bijvoorbeeld: m, oo, a, oe)
- 5 Bij opdracht 4 lossen de kinderen de raadsels op.
Weet je het antwoord niet? Dan mag je zachtjes overleggen.

TIP

De opdrachten neemt u alleen in de instaples samen door. Tijdens een gewone les is het niet nodig alle opdrachten uit het werkboek te behandelen. Door de duidelijke structuur en regelmatige herhaling van de vraagtypen hebben de kinderen snel door wat de bedoeling is.

- 6 Spreek af met de kinderen wat ze moeten doen als ze even niet weten wat ze moeten invullen.
- 7 Tijdens de volgende instaples wordt het antwoordenboek uitgelegd, zodat de kinderen zelf hun antwoorden in het werkboek kunnen nakijken.

Instaples | week 2

Lesdoelen

De lesduur is 20 minuten.

De kinderen leren:

- uit welke materialen *Staal* Spelling 5 bestaat en op welke momenten die materialen gebruikt worden;
- hoe de grammaticales is opgebouwd;
- hoe een grammaticale in het werkboek is opgebouwd;
- hoe ze het werkboek moeten nakijken met het antwoordenboek.

Materiaal

- Digibordsoftware
- Staalboek
- Werkboek
- Antwoordenboek

Instructieles

- 1 Vertel de kinderen dat u in deze les met hen gaat kijken hoe een grammaticale eruitziet.
- 2 Navigeer op het digibord naar [Groep 5 > Blok 3 > Week 2 > Les 3 > 1 Zinnen](#). Vertel dat een grammaticale vaak begint met voorbeeldwoorden of een tekstje op het digibord.
- 3 Vertel de kinderen dat ze dit jaar bij grammatica woordsoorten, zinsdelen en leestekens gaan leren. Laat de kinderen in hun staalboek naar het roze tabje woordsoorten gaan en de kaart omslaan.
Een woord in een zin kun je indelen bij een groep. Bij grammatica noem je zo'n groep een woordsoort.
Vertel dat ze deze week de woordsoort werkwoord gaan oefenen.
Doe een handeling voor, beeld bijvoorbeeld uit dat u tennist.
Wat doe ik? Ik ben aan het ... (tennisen)
Vertel dat tennissen een werkwoord is: je bent iets aan het doen.
Wie kan ook een werkwoord uitbeelden?
Laat een aantal kinderen een handeling uitbeelden en laat steeds een ander kind het goede werkwoord raden.
Schrijf deze werkwoorden op het bord en herhaal: *Dit zijn werkwoorden. Deze week oefen je deze woordsoort.*

TIP
In de handleiding staat met regelmaat: 'kinderen noemen om de beurt...'. Het is voldoende om dan drie kinderen de beurt te geven. Het is niet nodig om dit door meer kinderen te laten doen omdat de categorieën regelmatig terugkomen. Dit scheelt tijd.

- 4 Laat de kinderen naar het paarse tabje zinsdelen gaan. Vertel dat de zinsdelen later in het jaar aan bod komen.
- 5 Laat de kinderen in hun staalboek naar het gele tabje leestekens gaan en de kaart omslaan.
De leestekens in een zin laten zien hoe je de zin moet lezen.
Schrijf op het bord: *Zag Sanne die kat? Hij sprong op het dak.*
Vertel dat de kinderen dit jaar de hoofdletter, het vraagteken, de dubbele punt, het aanhalingsteken en het uitroepsteken leren.
Waar staat het vraagteken? (aan het eind van de eerste zin.)
Hoeveel hoofdletters staan er in beide zinnen? (drie)
Wijs de hoofdletters en het vraagteken aan in de zinnen op het bord.
Vertel de kinderen tot slot dat ze in het staalboek grammaticaregels op kunnen zoeken.

TIP
Volg (zeker het eerste jaar) precies de handleiding. Dan weet u precies wat de methode u te bieden heeft.

Zelfstandig werken

- 1 Laat de kinderen hun werkboek open slaan bij Blok 1 Week 2 Les 3 op bladzijde 10. Navigeer op het digibord naar [Groep 5 > Blok 1 > Week 2 > Les 3 > Zelfstandig werken > 1 Opdrachten werkboek](#). Wijs de kinderen op de tabjes bovenaan de pagina en de balkjes bij de opdrachten.
Welke kleur hebben deze tabjes en balkjes? (roze)
Leg uit dat de kinderen hieraan kunnen zien dat het een grammaticale is.
Wijs de kinderen op het pictogram Woordsoorten bij opdracht 1, 3 en 4.
In deze les oefen je met de woordsoort werkwoord.

- 2 Wijs op de ster voor opdracht 1 ★ en leg uit dat bij deze opdracht alleen het nieuwe grammaticaonderdeel wordt geoefend. Leg de betekenis van de andere sterren uit.
 ★★ Hier wordt het nieuwe grammaticaonderdeel geoefend en de onderdelen die je al hebt gehad.
 ★★★ Deze vragen mag je eventueel samen doen. Het zijn vaak woorden en zinnen die je zelf moet bedenken.

TIP

De één, twee en drie steropdrachten in het werkboek kunt u naar behoefte inzetten. Zo kunt u ervoor kiezen de zeer goede spellers alleen de opdrachten met twee en drie sterren aan te bieden en de zwakke spellers juist alleen de één en twee steropdrachten.

- 3 Bekijk samen de foto's bij opdracht 2 en ga na of de kinderen weten welke woorden ze onder de foto's moeten invullen.
 Wat vul je in onder foto 1? (aaien)
 Laat de kinderen het woord opschrijven.
- 4 Navigeer op het digibord naar [Groep 5 > Blok 1 > Week 2 > Les 3 > Zelfstandig werken > 2 Antwoorden werkboek](#). Geef eventueel elk groepje een antwoordenboek en laat de kinderen het boek bekijken.
 Wat is het verschil met het werkboek? (de bladzijden zien er net zo uit als in het werkboek, maar de antwoorden zijn ingevuld)
- 5 Vertel dat bij de drie steropdrachten ★★ vaak staat: 'eigen antwoord'.
 Eigen antwoord betekent dat je het zelf mag bedenken, dus er zijn meer antwoorden mogelijk.
- 6 Vertel de kinderen duidelijk wat uw regels zijn voor het nakijken. Vertel waar de antwoordenboeken liggen en wat de kinderen moeten doen als alle antwoordenboeken in gebruik zijn. Bespreek bijvoorbeeld ook bij hoeveel fouten de kinderen hun werk aan u moeten laten zien.

TIP

Zet het werkboek op de weektaak of gebruik de vrijdagles om het werkboek (af) te maken.

Instaples | week 3

Lesdoelen

De lesduur is 20 minuten.

De kinderen leren:

- uit welke materialen *Staal* Spelling 5 bestaat en op welke momenten die materialen gebruikt worden;
- hoe de toets verloopt.

Materiaal

- Groot vel per 4 à 5 kinderen
- Digibordsoftware
- Toetsblad blok 1
- Staalboek
- Werkboek

Voorbereiding

- Schrijf op de grote vellen de categorienaam: langermaakwoord.

Instructieles

- 1 Vertel de kinderen dat u in deze les met hen gaat kijken hoe *Staal* Spelling er de komende week uitziet.
- 2 Navigeer op het digibord naar [Groep 5 > Blok 1 > Week 3 > Les 1 > Opfrissen > 2 Categoriekaart](#).
Wijs categorie 9 , 11 en 12 aan en benoem de categorieën: *voorvoegsel*, *verkleinwoord* en *achtervoegsel*. Zeg dat de kinderen deze week met deze drie categorieën gaan oefenen.
- 3 Vertel de kinderen dat ze in week 3 altijd een toets maken. Zeg dat u met de toets kunt zien of ze de stof goed begrepen hebben. Laat het toetsblad zien. Navigeer op het digibord naar [Groep 5 > Blok 1 > Week 3 > Les 4 > 1 Toets spelling](#) en wijs op het lege toetsblad. Geef elk kind een toetsblad.
Waar moet je je naam opschrijven? Laat de kinderen hun naam op de juiste plek invullen. Vertel dat de kinderen voor elke toets twintig woorden opschrijven en twee zinnen. Wijs aan waar ze de woorden en de zinnen schrijven. Oefen dit door een klein dictee te geven van bijvoorbeeld vijf woorden. De kinderen schrijven de woorden op.
- 4 Vertel dat u de toetsen nakijkt. Laat het toetsblad met de antwoorden (2) zien.
- 5 Leg uit dat de kinderen naast het dictee ook een toets voor grammatica maken. Navigeer op het digibord naar [Groep 5 > Blok 4 > Week 3 > Les 4 > 3 Toets grammatica](#) en laat de lege toetsbladen zien. De kinderen moeten steeds een rondje zetten om het goede antwoord. Er is altijd maar één antwoord goed. Laat de toetsbladen met de antwoorden (4) zien.

Zelfstandig werken

- 1 Laat de kinderen naar bladzijde 15 van hun werkboek gaan. Navigeer op het digibord naar [Groep 5 > Blok 1 > Week 3 > Les 3 > Extra > 1 Opdrachten werkboek](#).
Ben je wel eens heel snel klaar met een toets?
Vertel dat de kinderen als ze snel klaar zijn met deze toets de pagina EXTRA uit het werkboek kunnen maken.
- 2 Laat een groot vel zien met daarop de categorienaam *langermaakwoord*. Vertel dat de kinderen bij nieuwe categorieën vanaf elke les 2 zelf op zo'n groot vel woorden van de nieuwe categorie mogen schrijven (vanaf blok 3 week 3).
Vorige week hebben we geoefend met het langermaakwoord. Welke langermaakwoorden ken je?
Laat de kinderen in groepjes langermaakwoorden op het grote vel schrijven. Normaal gesproken komt er één vel te hangen in de klas. Bepaal waar het vel komt te hangen.
Vertel dat er steeds een nieuw vel komt (in plaats van het oude vel) zodra de kinderen een nieuwe categorie leren.

TIP

Hang geen uitgeschreven regels op in de klas. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat kinderen de regel auditief inprenten. Dan hebben ze de regels altijd en overal beschikbaar en zullen ze het beter en sneller toepassen. De uitleg bij de grammaticaonderdelen mogen ze wel opzoeken in het staalboek.

Instaples | week 4

Lesdoelen

De lesduur is 20 minuten.

De kinderen leren:

- hoe 'Dit ga ik leren' is opgebouwd;
- hoe de oefensoftware is opgebouwd.

Materiaal

- Digibordsoftware
- Oefensoftware
- Werkboek

Instructieles

- 1 Vertel de kinderen dat ze in week 4 altijd de categorieën herhalen die ze in de afgelopen drie weken hebben geleerd.

TIP

Kijk goed naar de behoefte van de groep. Wat is nodig en wat niet meer? Heeft u het idee dat de groep een bepaalde categorie beheerst, behandel die categorie dan een keertje niet.

- 2 Zeg dat in les 3 de grammatica ook wordt herhaald, zodat ze daar ook nog eens mee kunnen oefenen.
- 3 Laat de kinderen hun werkboek open slaan op bladzijde 2 en 3 bij het schema met de leerlijnen 'Dit ga ik leren'. Hier zie je wat je in elk blok leert. Neem het schema per blok van links naar rechts door. Wat leer je in blok 3? (klankgroepenwoord van de a-lijst, één woord met drie categorieën, kiloword)

TIP

Hanteer door de hele school heen dezelfde regels voor de categorieën en de werkwoorden. Voor in de map met handleidingen zitten regelkaarten, zodat u altijd een 'spiekbriefje' bij de hand hebt.

- 4 Wijs de kinderen op het roze, paarse en gele tabje op de rechterpagina: woordsoorten, zinsdelen, leestekens. Deze onderdelen horen bij grammatica. Elk onderdeel heeft een eigen pictogram. In het werkboek staat het pictogram woordsoorten bij een opdracht met woordsoorten, het pictogram zinsdelen bij opdrachten met zinsdelen en het pictogram leestekens bij opdrachten met leestekens. Vanaf welk blok leer je zinsdelen? (blok 4)

- 5 Ga op het digibord naar [Software bekijken > oefenen spelling gr 5 > Blok 1 > 1 Spelling](#). Laat de kinderen de oefensoftware zien. Vertel wat de regels in de klas zijn voor het werken op de computer: wanneer mogen de kinderen achter de computer werken, en hoe lang?

TIP

Een oefening duurt 15 minuten. De kinderen kunnen ook korter oefenen door na een spelletje te stoppen. Het programma onthoudt waar het kind gebleven is.

- 6 Leg uit dat de kinderen altijd eerst een aantal woorden gaan proberen. Loop de woorden door en maak af en toe bewust een typefout. Klik op het luidsprekertje wanneer u een woord nogmaals wilt horen. Wat gebeurt er als je een woord goed schrijft? (je hoort dat je het goed doet en je ziet confetti) Wat gebeurt er als je een woord fout schrijft? (er verschijnt een hulpkaartje met de categorie) Als je dan op het luidsprekertje klikt, hoor je de categorieregel erbij. Wijs ook op de rode arcering in het woord, die geeft de fout aan. Laat zien dat bij de derde keer fout het woord in beeld verschijnt. Je kunt het woord nu overtypen.

TIP

Laat eventueel ook een paar kinderen enkele woorden intypen en bespreek steeds wat er op het scherm gebeurt.

- 7 Laat zien dat de kinderen na elk woord op de verder-pijl kunnen klikken of op enter kunnen drukken voor het volgende woord.
- 8 Bekijk samen met de kinderen het scherm waarop de score verschijnt. Vertel dat de kinderen door op het blauwe pijltje te klikken vanzelf op het goede niveau uitkomen om verder te oefenen.

Zelfstandig werken

- 1 Laat de kinderen eventueel zelf kort oefenen met de oefensoftware, eventueel in groepjes. Beantwoord eventuele vragen.
- 2 Leg uit dat een sessie uit drie setjes woorden bestaat en uit twee spelletjes. Aan het einde van de sessie krijgen de kinderen een scherm te zien met daarop een eindscore van de sessie (aantal opdrachten goed, aantal opdrachten fout). Daarna zien ze een scherm waar ze beloond worden met buttons voor hun verzameling.

3 Tot slot

U bent aan het eind gekomen van het instapprogramma voor blok 1 van *Staal* Spelling groep 5. Tot slot willen we u graag nog een aantal algemene tips meegeven. U bent deze tips ook al gedurende het instapprogramma tegengekomen.

Algemene tips

- Houd het tempo hoog bij het opfrissen en de instructie. U hoeft niet bang te zijn dat er kinderen buiten de boot vallen; alle onderdelen worden zo vaak herhaald, dat ze vanzelf aanhaken. Lukt het vandaag niet, dan morgen en anders overmorgen...
- Laat de kinderen niet alles meeschrijven. Dat kost veel tijd. Schrijven doen ze alleen bij de klankgroepenwoorden en bij het oefendictee.
- Om het tempo van het dictee hoog te houden, kunt u bij elk woord aftellen nadat de kinderen het woord hardop hebben gezegd. Tel af van 3 naar 1, dan weten de kinderen hoeveel tijd ze nog hebben.
- Kijk goed naar de behoefte van de groep. Wat is nodig en wat niet meer? Heeft u het idee dat de groep een bepaalde categorie beheerst, behandel die categorie dan een keertje niet.
- In de handleiding staat met regelmaat: 'kinderen noemen om de beurt...'. Het is voldoende om dan drie kinderen de beurt te geven. Het is niet nodig om meer kinderen aan bod te laten komen, omdat de categorieën regelmatig terugkomen. Dit scheelt tijd.
- Zet het werkboek spelling op de weektaak of gebruik de vrijdagles om het werkboek (af) te laten maken.
- Behandel niet alle opdrachten uit het werkboek samen. Dat is niet nodig. Door de duidelijke structuur en regelmatige herhaling van de vraagtypen hebben de kinderen snel door wat de bedoeling is.
- Check voor elke les of alle kinderen weten wat er onder de foto's ingevuld moet worden. Neem de foto's even snel door, zodat alle kinderen door kunnen werken tijdens de les.
- Een oefening op de computer duurt 15 minuten. De kinderen kunnen ook korter oefenen door na een spelletje te stoppen. Het programma onthoudt waar het kind gebleven is.

Tips voor een optimaal resultaat

- Hanteer in de hele school dezelfde regels voor de categorieën en de werkwoorden. Voor in de map met handleidingen zitten regelkaarten, zodat u altijd een 'spiekbriefje' bij de hand heeft.
- Hang geen uitgeschreven regels op in de klas. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat kinderen de regels auditief inprenten. Dan hebben ze de regels altijd en overal beschikbaar en zullen ze deze beter en sneller toepassen. De uitleg bij de grammaticaonderdelen mogen ze wel opzoeken in het staalboek.
- Volg (zeker het eerste jaar) precies de handleiding. Dan weet u precies wat de methode u te bieden heeft.

We wensen u veel succes met Staal!